

Beste leerkracht

Met dit lesmateriaal kunt u uw leerlingen / studenten voorbereiden op de Vlaamse film 'De zaak Alzheimer'.

We stellen voor dat u aan de hand van de volgende bladzijden geen echte les, maar meer een soort klasgesprek organiseert. Laat de leerlingen / studenten eventueel samen in groepjes werken. U kiest zelf wat en hoeveel u in de klas precies behandelt.

Voel u vrij om dingen te schrappen of toe te voegen (bijvoorbeeld paginanummers). We vragen slechts dat u de copyright-vermelding onderaan elke pagina niet schrapt.

Als u de film gaat bekijken, kunt u het best ook de Nederlandse ondertitels laten zien. Op die manier horen en zien uw leerlingen / studenten het Nederlands. De ondertitels zullen er bovendien voor zorgen dat ze het verhaal kunnen blijven volgen, ook als het gesproken Nederlands soms te moeilijk is.

We wensen u een prettige voorbereiding.

Peter Schoenaerts

DE ZAAK ALZHEIMER

Voorbespreking

De schrijver en de regisseur

In 1986 won Jef Geeraerts met zijn misdaadroman "De Zaak Alzheimer" de eerste Gouden Strop, een prijs voor het beste Nederlandstalige spannende boek. Zeventien jaar later verfilmde Erik Van Looy het boek en situeerde het in 1995.

DE SCHRIJVER

DE ZAAK ALZHEIMER is de verfilming van de gelijknamige bestseller van Jef Geeraerts (1930), één van Vlaanderens succesvolste misdaadauteurs.

Geeraerts werkte in de jaren 50 als assistent-gewestbeheerder in de Belgische kolonie Congo en hij stond in 1959 en 1960 aan het hoofd van een militaire eenheid die vechtende Afrikaanse stammen uit elkaar moest houden. In die functie kwam hij vaak in contact met de plaatselijke bevolking. Hij sloot in Congo intense vriendschappen en ontdekte er de pure, onaangetaste natuur.

Als Geeraerts begin jaren 60 weer in België woont, zal hij therapeutisch beginnen te schrijven. Hij kan zich niet meer aan Europa aanpassen, hij maakt een huwelijks crisis mee... In die omstandigheden schreef hij zijn eerste roman "Heet water" (die nooit uitgegeven werd) en kort daarop zijn roman "Ik ben maar een neger". Hij merkte echter dat hij de taal niet voldoende beheerste en daarom - maar ook om zijn gezin te ontvluchten - ging hij in 1962 Germaanse filologie studeren aan de Vrije Universiteit van Brussel.

Na zijn studie werd Geeraerts tijdelijk redacteur van "Elseviers Weekblad" en vertaalde hij werken uit het Engels en het Frans. Ondertussen bleef hij ook zelf schrijven en zo verscheen in 1968 "Black Venus", het eerste boek uit de vierdelige "Gangreen"-cyclus waarmee Geeraerts grote bekendheid zou verwerven. Het boek deed in Vlaanderen heel wat stof opwaaien omdat er veel racisme en pornografie in zou zitten.

Later schreef hij nog talrijke romans, waarvan de misdaadromans (met in de hoofdrollen het politieduo Vincke en Verstuyft) zeer bekend zijn. Jef Geeraerts schrijft ook reisverhalen, journalistieke stukken en toneelstukken. De natuur, vreemde culturen en erotiek zijn steeds terugkerende elementen in zijn werk. Tegenwoordig houdt hij zich bijna uitsluitend bezig met schrijven en reizen.

DE REGISSEUR

Erik Van Looy regisseerde zijn eerste film in 1993: "Ad Fundum". Zijn volgende film, "Shades", met de Amerikaanse acteur Mickey Rourke, kwam uit in 1999. In 2003 volgde zijn grootste succes tot dan toe: "De Zaak Alzheimer". Die film werd ook in de Verenigde Staten uitgebracht, onder de titel "The memory of a killer". Hoewel Geeraerts zijn boek midden jaren 80 publiceerde, situeert Van Looy de gebeurtenissen in 1995. In 2008 regisseerde hij de Vlaamse film "Loft", naar een scenario van Bart De Pauw. "Loft" werd de succesrijkste Belgische film aller tijden.

Sinds 2002 presenteert Van Looy "De Slimste Mens ter Wereld", een quiz met bekende mensen op de VRT. In 2008, 2009 én 2010 kreeg hij de Vlaamse Televisie Ster voor Beste Presentator uitgereikt door de Vlaamse Televisie Academie. "De Slimste Mens ter Wereld" won telkens ook de Ster voor Beste Entertainment Programma.

Het verhaal

Hieronder staan zeven woorden met hun definitie. Kun je deze woorden in de juiste vorm invullen in de tekst?

1. de moord	<i>het met opzet doden van iemand</i>
2. de ambtenaar	<i>iemand die werkt bij de overheid</i>
3. de dader	<i>iemand die iets slechts of illegaals gedaan heeft</i>
4. de huurmoordenaar	<i>iemand die mensen vermoordt tegen betaling</i>
5. de opdracht	<i>dat wat iemand moet doen, de taak</i>
6. de afrekening	<i>een definitieve straf, een moord in een crimineel milieu</i>
7. de dode	<i>iemand die dood is</i>
8. de opdrachtgever	<i>iemand die iemand anders een opdracht geeft</i>

Vincke (Koen de Bouw) en Verstuyft (Werner De Smedt) zijn het beste recherche-duo van de Antwerpse politie. Als ze geconfronteerd worden met de ..... op een belangrijke ..... stellen ze alles in het werk om de ..... te vinden.

Het spoor leidt naar de ..... Angelo Ledda (Jan Declair). Ledda lijdt aan de symptomen van de ziekte van Alzheimer en krijgt het steeds moeilijker om al zijn ..... uit te voeren.

Als hij bovendien begint te beseffen dat hij zich heeft laten gebruiken voor een politiek machtsspelletje besluit hij achter zijn ..... aan te gaan. Vincke en Verstuyft hebben de handen vol met intriges, ... en netwerken; ze moeten ervoor zorgen dat er niet nog meer ..... vallen.

Korte Franse samenvatting

DE ZAAK ALZHEIMER : Réalisation Erik Van Looy, Pays : Belgique (2003) | Enfants admis

Date de sortie : 15 Octobre 2003 | Durée : 93 minutes

Les inséparables Vincke et Verstuyft sont les plus fins limiers de la police anversoise. Confrontés au meurtre d'un haut fonctionnaire, ils mettent tout en oeuvre pour retrouver l'assassin. Leur enquête les mène vers un tueur à gages qui souffre de la maladie d'Alzheimer et a de plus en plus de mal à remplir ses missions. Lorsqu'il se rend compte de surcroît qu'il a été manipulé pour servir un jeu de pouvoir politique, il décide de s'en prendre à ses commanditaires.

Een fragment uit het boek

De heer Albert Arts stapt na een etentje van de World Service Club Antwerp in zijn auto om naar huis te rijden.

Op ongeveer een kilometer in vogelvlucht daarvandaan, in de Seringenlaan, stond een man in de brede dreef recht tegenover nummer 15 B in de schaduw van een dikke beuk te wachten.

Hij was klein van postuur, maar opvallend breed gebouwd. Hij was van kop tot teen in het zwart gekleed en zijn gestalte versmolt zo volmaakt met de omgeving, dat zelfs voorbijgangers hem met moeite zouden kunnen onderscheiden, maar daarvoor was geen gevaar: op dat uur lag de omgeving er als uitgestorven bij. De bewoners van wat zijzelf een exclusieve buurt noemden maar wat in werkelijkheid een enclave van nouveaux riches was, sliepen of zaten gezellig in hun comfortabele huizen, omgeven met grote tuinen, meestal voorzien van een stil alarmsysteem, een peperdure modetrend waar weinigen van wat in het jaar vijfentachtig voor de elite doorging, aan konden weerstaan. Telkens als er een wagen aan kwam rijden, keek de man met een katachtig rukje van zijn hoofd in die richting, maar bewoog verder niet. De wagens reden voorbij en dan werd het, afgezien van het drukke verkeer op de E3-Ring die vlakbij was, opnieuw relatief stil.

Net nadat hij op de verlichte wijzerplaat van zijn kwartshorloge had gezien dat het tien voor middernacht was, draaide een zware wagen geruisloos vanuit de Acacialaan de Seringenlaan in, vertraagde, stak zijn knipperlamp aan en stopte op twee meter van het hek. De man in de schaduw stak snel de straat over, bracht intussen de rechterhand omhoog, trok de ritssluiting van zijn jack open en haalde iets tevoorschijn. Het portier van de wagen ging open en een zwaargebouwde man die een sigaar rookte, stapte uit en zocht naar de sleutel om het hek te openen.

De man in de schaduw naderde. Net toen de andere zich vooroverboog om naar het sleutelgat te zoeken, was hij vlakbij en richtte het voorwerp dat hij zopas uit zijn jack had gehaald (en dat mat glansde in de straatverlichting) op het hoofd met de sigaar, dat zich abrupt omdraaide, hevige angst uitdrukte en iets uitstootte met een euh-klank erin. Op dat ogenblik spoot een helwitte gloed uit het glanzende voorwerp tegelijk met een oorverdovende explosie, het hoofd kreeg een klap als van een voorhamer en het lichaam viel zonder een kik te geven als een blok tegen het hek, één arm ging in een stuiptrekking omhoog, waarna het lichaam gekromd bleef liggen. Kort na elkaar volgden nog vijf explosies die als kanonschoten door de nacht scheurden. De man in het zwart deed toen (rustig, accuraat, snel) het volgende: zijn wapen weer onder het jack steken, zich voorover buigen, nauwkeurig toekijken, knikken, naar de wagen lopen, waarvan de motor stationair draaide, instappen, het portier dichtslaan, achteruit rijden, zachtjes, heel zachtjes in de richting van de Eglantierlaan verdwijnen.

Uit: De Zaak Alzheimer (Jef Geeraerts)

Enkele vragen...

1. Als je het verleden beschrijft, dan gebruik je het imperfectum (de o.v.t.) in het Nederlands. Kun je in dit fragment alle imperfectumvormen onderstrepen? (Geef eventueel ook de infinitieven van deze werkwoordsvormen.)
2. Jef Geeraerts schrijft heel 'filmisch': je ziet als het ware wat er gebeurt. Kun je voorbeelden uit dit fragment geven die aantonen dat Geeraerts heel 'visueel' schrijft?
3. Welke woorden of acties in dit fragment helpen om spanning te creëren?
4. Je zult de later verfilming van dit stukje tekst zien. Kun je misschien de tekst en de filmversie vergelijken?

De Vlaamse spreektaal

In het dagelijks leven spreken veel Vlamingen een soort 'tussentaal'. Dat is geen standaardtaal, maar ook geen dialect. Het is iets tussen die twee in: een informele Nederlandse spreektaal. Je kunt die taal op straat horen, maar ook in televisieseries en films. En daar is niet iedereen in Vlaanderen blij mee, omdat het 'onverzorgd' klinkt. Tussentaal klinkt niet overal hetzelfde, omdat het een mengeling is van standaardtaal en regionale taal. Toch zijn er een aantal kenmerken van die informele spreektaal die je bijna overal in Vlaanderen tegenkomt. Veel van die kenmerken zijn typisch voor Brabant en Antwerpen, omdat dat de meest toonaangevende regio's zijn.

Dit zijn een aantal belangrijke kenmerken van de informele Nederlandse spreektaal in Vlaanderen:

1. een slordige uitspraak van de tweeklanken

blèèven, heus, zoot (blijven, huis, zout)

2. de -t op het eind van sommige woorden valt weg

da, wa, nie, mè, goe (dat, wat, niet, met, goed)

3. verkleinwoorden eindigen op -ke

meiske, boekske, bloemeke (meisje, boekje, bloemetje)

4. het gebruik van 'gij' in de plaats van 'je' of 'u'

Kom-de-gij ook? (*Kom jij ook?*)

Weet gij waar dat is? (*Weet u waar dat is?*)

5. archaïsche inflectie van lidwoorden (artikels), voornaamwoorden (pronomina) en bijvoeglijke naamwoorden (adjectieven)

ne jongen, nen boek, e secondje (een jongen, een boek, een secondje)

mijnen boek, hare jas, dienen hond (mijn boek, haar jas, die hond)

hare nieuwen auto, nen dikken boek (haar nieuwe auto, een dik boek)

6. het gebruik van een verkeerd lidwoord

het school, het stad (de school, de stad)

de moment, naar de voetbal gaan (het moment, naar het voetbal gaan)

7. het gebruik van de objectsvorm 'hem' als subject

Morgen moet 'm gaan voetballen. (Morgen moet hij gaan voetballen.)

8. het gebruik van 'de' bij een mannelijke persoonsnaam

de Jan, den Bert (Jan, Bert)

Probeer deze informele Vlaamse spreektaalzinnen om te zetten in goede Nederlandse standaardtaal.

1. Wa wil de Robert doen?

.....

2. Op 't school mogen we geen koekskes eten.

.....

3. Wil 'm hare nieuwen 'ond zien?

.....

4. Ga-de-gij nie mè den bus?

.....

5. Dienen boek is heel goe, zegt 'm.

.....

DE ZAAK ALZHEIMER

nabespreking

Enkele vraagjes...

De film

Kun je in enkele zinnen zeggen waar de film over gaat?

Wat vond je van de film? Waarom?

Het verhaal

Wat vond je interessant aan het verhaal?

Wat vond je moeilijk? Waarom?

Wat vond je spannend?

Wat vond je origineel?

De personages

Welke personages vond je sympathiek? Wie vond je niet sympathiek? Waarom?

Kun je de verschillende personages beschrijven? Hoe zijn ze?

Wie is jouw favoriete personage? Waarom?

Wat zou je aan Vincke en Verstuyft willen zeggen?

Als jij één van de rollen in de film zou mogen spelen, wie zou je dan willen zijn?

Waarom?

De taal

Kon je iedereen goed verstaan? Waarom wel of niet?

Heb je nieuwe woorden geleerd? Welke?

Enkele interessante websites

<http://ms.skynet.be/alzheimer/>

Dit is de officiële website die bij de film hoort. Je vindt er een trailer die je in de klas kunt bekijken.

www.taalblad.be

Taalblad is een e-zine (een online tijdschrift) met dagelijkse actualiteit, geschreven in het Nederlands, voor anderstaligen. Bij de artikels worden woorden vertaald naar het Frans en het Engels. De teksten zijn gekoppeld aan een grammaticagids.

www.talenanimatie.be

De vzw Animatiecentrum voor Talen stimuleert het gebruik van vreemde talen. Talenkennis is namelijk een middel om nieuwe mensen en nieuwe culturen te leren kennen. De vzw organiseert regelmatig campagnes om vreemde talen te promoten.

www.fast-forward.be

Theatergroep Fast Forward maakt toneelvoorstellingen voor kinderen, tieners en volwassenen die Nederlands leren. Iedereen kan hen uitnodigen. Bij de voorstellingen hoort steeds gratis lesmateriaal.

www.taaluniecentrum-nvt.org

Als u Nederlands als vreemde taal doceert of dat wilt gaan doen, kunt u steun vinden in het Taaluniecentrum NVT in Brussel. U vindt bij het centrum informatie over de didactiek van het Nederlands als vreemde taal. U kunt er een overzicht van leermiddelen en leermaterialen raadplegen. U krijgt er ook persoonlijk advies en u kunt via het centrum een bijscholingscursus volgen of een congres bijwonen. En verder kan het centrum u wegwijs maken als u iets wilt weten over toetsing, certificering of cursussen voor uw leerlingen.

DE ZAAK ALZHEIMER

oplossingen

Hieronder staan zeven woorden met hun definitie. Kun je deze woorden in de juiste vorm invullen in de tekst?

Vincke (Koen de Bouw) en Verstuyft (Werner De Smedt) zijn het beste recherche-duo van de Antwerpse politie. Als ze geconfronteerd worden met de **moord** op een belangrijke **ambtenaar** stellen ze alles in het werk om de **dader** te vinden.

Het spoor leidt naar de **huurmoordenaar** Angelo Ledda (Jan Declair). Ledda lijdt aan de symptomen van de ziekte van Alzheimer en krijgt het steeds moeilijker om al zijn **opdrachten** uit te voeren.

Als hij bovendien begint te beseffen dat hij zich heeft laten gebruiken voor een politiek machtsspelletje besluit hij achter zijn **opdrachtgevers** aan te gaan. Vincke en Verstuyft hebben de handen vol met intriges, **afrekeningen** en netwerken; ze moeten ervoor zorgen dat er niet nog meer **doden** vallen.

Probeer deze informele Vlaamse spreektaalzinnen om te zetten in goede Nederlandse standaardtaal.

1. Wat wil Robert doen?
2. Op school mogen we geen koekjes eten.
3. Wil hij haar nieuwe hond zien?
4. Ga jij niet met de bus?
5. Dat boek is heel goed, zegt hij.

Bronnen

Nieuw Netwerk Nederlands 5, Van In

NT2 Pocketwoordenboek, Van Dale, 2003

Thematische Woordenschat Nederlands voor Anderstaligen, Intertaal, 2008

Wikipedia

<http://ms.skynet.be/alzheimer>